

som de forskellige Gange have, dels i Farven, der kan være sort, brun, rød og grøn, og dels i Strukturforholdet, der kan være tæt, finkornet, porfyritisk og konkretionær, saa er dog Forskjellen mellem Gangene i de forskellige Terrasser ikke større end Forskjellen mellem de enkelte Gange i den samme Terrasse, ja neppe større, end den der findes i den samme Gang mellem Midten og Siderne. Specielt er dette Forhold meget karakteristisk tilstede i den af Pingel fremhævede 60 Fod brede Gang, hvor Grændsen er tæt brunrød, længere inde bliver Massen mørkere, og i Midten antager den den af ham beskrevne grønne Farve og bliver fyldt med store hvidgrønne Feldspatkrystaller. At en bredere Gang lettere kan forfølges gjennem flere Terrasser end en smalere, er indlysende; men deraf tør man ikke udbrage den Slutning, som Pingel synes at have gjort, at en saadan Gang skulde være yngre end de smallere, der ikke kunne forfølges saa langt. Mærkeligt nok omtaler han ikke den slaggelignende Porfyr og den blærede Luf, der fuldstændigt gaar over i Sandstenen og som strax falder i Dinene, et Forhold, som allerede Giesecke iagttag og som bragte ham til at erklære: „daß die Oberfläche des Gebirges hat durchaus ein verbranntes Aussehen“.

Fotografiet 17 viser hele Sgalikobalen, set fra en af Sandstenterrasserne paa Vestfiden af Dalen; Fjeldet i Baggrunden er det 289m. høje Skiotafit, og Fotografiet 18 og Tegning XXI vise disse Sandstenterrasser sete fra Fjorden. Midt paa Sletten ses de gamle nordiske Ruiner og de nu der boende Grønlanderes Huse, ligesom ogsaa den ovenfor omtalte 60' brede Gang ses paa Tegningen til Høire. — Tegning XXII viser ligeledes et Par af Sandstenterrasserne med de mellem dem liggende store flade græsbevogede Sletter, og i Baggrunden ses det ca. 800m. høje Fjeld Kulupfakaf, vel de gamle Nordboeres Burfjall. Paa selve Sgalikofletten ligger Sandstenslagene omtrent horisontalt; maatte have de et svagt Fald mod S.; men der, hvor de grænse til Graniten paa Straaningerne af Kulupfakaf, er Faldet derimod meget betydeligt ca. 40° mod N. Det Samme er rimeligvis Tilfældet paa Sandstensens sydlige Grænse ud mod Lunugliarfik; thi i Afstand ser man, at Lagene hælde stærkt. Uheldigvis havde jeg ikke Tid til at undersøge dette Sted. De af Giesecke oftere omtalte „Brauneisensteinlager“, der skulde findes paa et Sted, han kalder Kartfutut, lykkedes det mig ikke at faae undersøgt, da jeg dels ikke selv kunde finde det efter hans Beskrivelse, og dels kjende de nu ved Sgaliko boende Grønlandere ikke dette Navn. Imellem Sandstenslagene paa Overbærestedet findes imidlertid flere Steder Lag paa 5–6 Centimeter af en Jernsten, som jeg rigtignok nærmest vil bestemme som Rødjernsten. Flere Steder er dette Mineral blevet blottet af Isen i sin Tid, og det er ganske interessant at se, hvor usforandrede og speilblanke disse af Isen polerede Plader endnu ere, efter at de i det lange Tidsrum af i det mindste 1,000 Aar have været udsatte for høit varierende Veir- og Temperaturforhold. Det viser sig her som ved den mikroskopiske Undersøgelse af Bjergarterne, at Jernalterne langtfra ere de Mineralier, der først bukke under for Forvittringen. I Sandstenen findes paa nogle Steder udfølt Kvartskrystaller og store Masser af kornet og bladet Kalkspath. Porfyrgange findes som anført i stor Mængde og gjennemkrydse Sandstenslagene, tydeligst ses de naturligvis i Terrassernes lodrette Vædtringer. Retningen af dem er en Del forskjellig; men de fleste gaa dog i retvisende S. til N. Mægtigheden er meget forskjellig, fra nogle Tommer og til den af Pingel omtalte paa 60 Fod. Lige ved Siden af denne findes en anden næsten ligesaa bred, der til begge Sider udsender brede Arme ind imellem Sandstenslagene. Paa Overbærestedet dannes et Par af Terrasserne af mægtige Porfyrer. I flere af Gangene fandt jeg smaa Krystaller af Gieseckit eller maatte snarere Siebenerit. Det ligeoverfor Sgaliko liggende Fjeld Sganef, se Fotografiet 19, bestaar ligeledes af Quarzitsandsten, der er gjenmembrudt foruden af Porfyrgange af eiendommelige grafitholdige Gange og Lag. De i Baggrunden af Fotografiet 19 synlige Fjelde, hvoraf det højeste Igderfjellit, (Ristefjeldet) naaer en Højde af over 1,300m., bestaar af en storkornet Spenit. Isfurerne her i Sgalikobalen vise, at Isens Bevægelse har gaaet fra Bunden af Lunugliarfik til Sgalikofjorden. De af Laube omtalte gamle Havstøkke ligger i en Højde af 45m. over Havsladen og ere synlige saavel paa Tegning XXI som paa Fotografierne 17 og 18. De her paa Sletten liggende nordiske Ruiner (se Tegning XXI og Fotografierne 17 og 18) ere utvivlsomt Resterne af Leidarfirkja og Bygd, og den noget afsidesliggende, men karakteristiske Ruin, hvis ene Væg dannes af den faste Klippe, er ligesaa utvivlsomt Resterne af det verdenshistoriske Brattahlid. Denne sidste Ruin er afbildet paa Pladene XXIII og XXIV og Fotografiet 20. Fotografiet 21 viser den paa et Stær i kort Afstand fra Land liggende velbevarede Ruin, der ved Høivande synes at flyde, idet Skjæret da er næsten helt dækket af Vandet.

Efter at Undersøgelserne her vare afsluttede, forlod Lieutenant Holm Expeditionen for at gaa hjem med Briggen „Svalfisken“, der laa seiklar i Sjulianehaab.

Fra Sgaliko reiste vi til Halvøen Akuliarufet, der hvor Sgalikofjorden, som saa mange andre af Grønlands Fjorde, deler sig i to Arme. Her paa Spidsen findes en lille Havn (se